

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO
KAIMO REIKALŲ IR DARNIOS PLĖTROS SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. 1-2223 1, 6,
8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 32³
STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
(NR. 15-0299-02-I); (TAIS NR. 15-3687(3))**

2015-10-14 Nr. NV- 3306
Vilnius

Projekto rengėjas: Aplinkos ministerija

Projekto tikslas, esmė: Aplinkos ministerija teikia Įstatymo projektą atsižvelgdama į Europos Komisijos EU Pilot paklausimą Nr. 6532/14/ENVI „Dėl 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) perkėlimas į Lietuvos nacionalinę teisę“ nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę.

Įstatymo projektu siekiama tiksliau įgyvendinti 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (toliau - Direktyva) nuostatas. Europos Komisija pažymėjo, kad į Aplinkos apsaugos įstatymą netiksliai perkeltos ar nėra perkeltos Direktyvoje pateiktos sąvokos „ūkinė veikla“, „neišvengiama žalos grėsmė“, „gamtos ištekliai“, o taip pat kitos Direktyvos nuostatos, susijusios su kompetentingos institucijos prievole susigražinti iš atsakingo subjekto su žalos prevencija ir aplinkos atkūrimu susijusias išlaidas.

Įstatymo projekte siūloma apibrėžti naują sąvoką „veiklos subjektas“, nes sąvokos „ūkinė veikla“ pakeitimas pareikalautų sisteminio pertvarkymo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, ūkio subjektų aplinkos monitoringo ir kitų aplinkosaugos sričių reguliavime.

Įstatymo projekte taip pat siūloma papildyti sąvoką „žala aplinkai“ ir apibrėžti naują sąvoką „neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė“.

Įstatymo projekte siūloma nustatyti pareigą savivaldybėms ar valstybės įgaliotoms institucijoms iš žalą gamtai padariusio ar sukėlusio realią žalos aplinkai grėsmę subjekto susigražinti išlaidas, patirtas dėl žalos aplinkai prevencijos ar aplinkos atkūrimo priemonių vykdymo. Siekiant aiškiau reglamentuoti Direktyvoje nurodytas išlaidas, kurias privalo atlyginti žalą aplinkai padaręs subjektas, įstatymo projekte nustatomi reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai kriterijai.

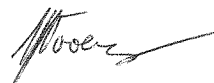
Laiku nepriėmus Įstatymo projekto, Europos Komisija gali pradėti pažeidimo procedūrą.

Derinimas: Įstatymo projektas patikslintas, įvertinus Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas, aptartas 2015 m. liepos 21 d. ministerijų atstovų pasitarime.

Įstatymo projektas suderintas su Europos teisės departamentu prie Teisingumo ministerijos ir Teisingumo ministerija.

Dalykinio vertinimo išvada: Nutarimo projektas iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento nuostatas.

Kaimo reikalų ir darnios plėtros skyriaus patarėjas

 Valdas Voveris

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4/9, LT-01105 Vilnius,
tel. (8 5) 266 3661, faks. (8 5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2015-09-10

Nr. (16-2)-D8-6667

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 32³ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO

Aplinkos ministerija teikia patikslintą Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 32³ straipsniu įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), įvertinus Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas, aptartas 2015 m. liepos 21 d. ministerijų atstovų pasitarime.

Įstatymo projektas parengtas atsižvelgus į Europos Komisijos EU Pilot paklausimą Nr. 6532/14/ENVI „Dėl 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) perkėlimas į Lietuvos nacionalinę teisę“ nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę.

Įstatymo projektu siekiama tiksliau įgyvendinti 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (toliau – Direktyva) nuostatas.

Europos Komisijos EU Pilot paklausime pateikta Europos Komisijos nuomonė, kad sąvokos „ūkinė veikla“ (kaip ji apibrėžta Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 12 dalyje: „ūkinė ir kitokia veikla, kuri turi ar gali turėti įtakos aplinkai“) vartojimas Aplinkos apsaugos įstatyme ir Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. D1-228, reglamentuojant žalos aplinkai prevencijos ir aplinkos atkūrimo klausimus susiaurina Direktyvos taikymo apimtį, kadangi Direktyvos sąvoka „*occupational activity*“ nėra siejama su kriterijumi „kuri turi ar gali turėti įtakos aplinkai“. Atsižvelgiant į tai, kad sąvokų „ūkinė veikla“ ir „ūkinės veiklos subjektas“ taikymas yra nusistovėjęs planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, ūkio subjektų aplinkos monitoringo ir kai kurių kitų aplinkosaugos sričių reguliavime, įstatymo projekte siūloma apibrėžti naują sąvoką „veiklos subjektas“ Direktyvos taikymo tikslais. Atitinkamai įstatymo projektu tikslinamas įstatymo tekstas, susijęs su žalos aplinkai prevencijos ir aplinkos atkūrimo klausimais. Pažymėtina, kad sąvokos „ūkinė veikla“ pakeitimas netikslingas, nes pareikalautų sisteminio pertvarkymo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, ūkio subjektų aplinkos monitoringo ir kai kurių kitų aplinkosaugos sričių reguliavime.

Europos Komisija atkreipė dėmesį, kad Lietuvos Respublikos nacionalinėje teisėje nėra perkelta Direktyvos 2 straipsnio 9 dalyje pateikta sąvoka „neišvengiama žalos grėsmė“ („pakankama tikimybė, kad artimoje ateityje bus padaryta žala aplinkai“). Atsižvelgiant į tai, Aplinkos apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projekte formuluojama sąvoka „neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė“ (pakankama (reali) tikimybė, kad artimoje ateityje bus padaryta

žala aplinkai“. Platesnis sąvokos paaiškinimas pateikiamas įstatymo projekto aiškinamajame rašte atsižvelgiant į ES valstybių narių ir Europos Komisijos taikomą interpretavimą ir praktiką. Aplinkos apsaugos įstatyme apibrėžiant sąvoką „neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė“ kartu tikslinamas ir įstatymo tekstas, susijęs su šios sąvokos vartojimu. Terminą „prevencinės priemonės“ įstatymo projekte siūloma keisti į „žalos aplinkai prevencijos priemonės“ siekiant pabrėžti šių priemonių sąsają su neišvengiamos (realios) žalos aplinkai grėsmės situacijomis. Be to, įstatymo projekte siūloma nustatyti aplinkos ministro pareigą reglamentuoti prevencinių priemonių bei veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitų žalingų veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai ir neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, vykdymo tvarką.

Priėmus Įstatymo projektą turės būti parengtas ir priimtas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas „Dėl Prevencinių priemonių, taip pat veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitų žalingų veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai ir neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Atitinkamai su šiuo įsakymu turės būti suderinta Aplinkai padarytos žalos atlyginimo dydžių apskaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 471.

Europos Komisija pažymėjo, kad Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 3 dalyje apibrėžta sąvoka „gamtos ištekliai“ („gyvosios ar negyvosios gamtos elementai (augalija, gyvūnija, įskaitant ir buveines, vanduo, žemė (jos paviršius ir gelmės), kuriuos žmogus naudoja arba gali naudoti savo reikmėms;“) dėl frazės „kuriuos žmogus naudoja arba gali naudoti savo reikmėms“ susiaurina Direktyvos nuostatų taikymą (Direktyvos 2 straipsnio 12 dalis nustato: „12. „Gamtos ištekliai“ reiškia saugomas rūšis ir natūralias buveines, vandenį ir žemę“, sąvoka nesiejama su naudojimu ar naudojimo galimybe). Sąvoka „gamtos ištekliai“ direktyvos perkėlimo tikslu vartojama Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos apraše. Siekiant tikslesnio Direktyvos perkėlimo numatoma minėtame apraše atsisakyti sąvokos „gamtos ištekliai“ vartojimo, ją pakeičiant sąvoka „aplinkos elementai“.

Tokiu būdu Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos aprašo nuostatos bus labiau suderintos su Aplinkos apsaugos įstatymo 2 straipsnio 21 dalyje patektu „žalos aplinkai“ apibrėžimu, Aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio nuostatomis dėl aplinkos atkūrimo priemonių taikymo, o kartu ir su Direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje patektu „žalos aplinkai“ apibrėžimu. Kita vertus, aplinkos elementas nėra nuosekliai apibrėžtas Aplinkos apsaugos įstatyme, todėl įstatymo projekte siūloma šiuo tikslu papildyti „žalos aplinkai“ apibrėžimą.

Europos Komisijos nuomone, Lietuvos Respublikos nacionalinėje teisėje nėra visiškai perkelta Direktyvos 8 straipsnio 2 dalies nuostata, numatanti, kad kompetentinga institucija privalo susigrąžinti iš atsakingo subjekto išlaidas, susijusias su žalos prevencija ir aplinkos atkūrimu. Atitinkamai įstatymo projekte siūloma papildyti 32¹ straipsnio 1 dalį, numatant savivaldybės arba valstybės įgaliotos institucijos pareigą iš veiklos subjekto, padariusio žalą aplinkai arba sukėlusio neišvengiamą (realią) žalą aplinkai grėsmę, susigrąžinti išlaidas, patirtas dėl žalos aplinkai prevencijos ir (ar) aplinkos atkūrimo priemonių vykdymo. Tiesiogiai nurodoma ir galimybė pritaikyti veiklos subjekto pateiktas prievolės užtikrinimo priemones.

Europos Komisija taip pat išreiškė abejonę dėl Direktyvos 2 straipsnio 1 dalies a punkto (išimties taikymas, kai žala saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms nelaikoma žala aplinkai) ir 8 straipsnio 4 dalies a punkto (išimtis dėl veiklos subjekto pareigos apmokėti aplinkos atkūrimo priemonių išlaidas, jei žala aplinkai buvo padaryta vykdant leidžiamą veiklą pagal leidimo sąlygas) nuostatų tinkamo perkėlimo į nacionalinę teisę.

Direktyvos 2 straipsnio 1 dalies a punkto perkėlimo tikslu siūloma Aplinkos apsaugos įstatymo 32 straipsnio 4 dalį formuluoti išvardinant visas priemones, kurios yra reglamentuotos Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme ir Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, perkeliančiuose Direktyvos 2 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytas

direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 3 ir 4 dalis, 16 straipsnį ir direktyvos 79/409/EEB 9 straipsnį. („Žala natūralioms buveinėms ir saugomoms rūšims, nelaikomas Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka pagal teisės aktų, reglamentuojančių natūralių buveinių ir saugomų rūšių apsaugą, reikalavimus iki veiklos vykdymo pradžios nustatytas ir įvertintas neigiamas aplinkos ar jos elementų pokytis atsiradęs dėl neigiamo veiklos poveikio, kuriam esant atsakinga institucija leido vykdyti šią veiklą. Taip pat žala saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms nelaikomas neigiamas aplinkos ar jos elementų pokytis atsiradęs dėl veiklos, kurią veiklos subjektui leido vykdyti Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl leidimo netaikyti draudimų veiklai, susijusiai su Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšimis, kurioms reikalinga griežta apsauga ar kurių ėmimui iš gamtos ir naudojimui gali būti taikomos tvarkymo priemonės, pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl leidimo netaikyti draudimų su laukiniais paukščiais susijusiai veiklai, taip pat pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl išimčių taikymo negalimam poveikiui Lietuvos Respublikos saugomoms rūšims“).

Direktyvos 8 straipsnio 4 dalies a punkte nurodytos išimties perkėlimas į nacionalinę teisę nėra privalomas. Aplinkos ministerija siūlo atsisakyti šios nuostatos perkėlimo į nacionalinę teisę ir aiškiau reglamentuoti veiklos subjektų pareigą vykdyti aplinkos atkūrimo priemones ir apmokėti jų vykdymo išlaidas, jei padaryta žala laikytina reikšminga žala aplinkai (t. y. kai žala aplinkai atitinka Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos apraše aplinkos ministro nustatytus reikšmingo neigiamo aplinkos ar jos elementų pokyčio arba jų funkcijų pablogėjimo kriterijus), nepriklausomai nuo to, ar ši žala buvo padaryta vykdant teisės aktų leidžiamą veiklą ir laikantis leidimo sąlygų, ar ne. Ši pareiga yra susijusi su griežtos atsakomybės už aplinkai padarytą žalą koncepcija, įtvirtinta Direktyvoje, ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 191 straipsnio 2 dalies nuostata „Sąjungos aplinkos politika siekiama aukšto apsaugos lygio <...>. Ši politika yra grindžiama atsargumo principu bei principais, kad reikia imtis prevencinių veiksmų, kad žala aplinkai pirmiausia turėtų būti atitaisoma ten, kur yra jos šaltinis, ir kad atlygina teršėjas.“ Minėtais aspektais siūloma tikslinti Aplinkos apsaugos įstatymo 32 ir 32² straipsnius.

Taip pat siūloma Aplinkos apsaugos įstatymo 33 straipsnį tikslinti siekiant aiškiau reglamentuoti Direktyvos 2 straipsnio 16 dalyje nurodytas išlaidas, kurias privalo atlyginti veiklos subjektas, padaręs žalą aplinkai ar sukėlęs žalos aplinkai grėsmę, taip pat papildyti 32³ straipsniu „Reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai“, nustatantis tokio poveikio reikšmingumo kriterijus. Kriterijai perkelti iš Direktyvos ir yra aktualūs taikant žalos aplinkai prevencijos priemones.

Neigiamų pasekmių priėmus Įstatymo projektą nenumatoma. Numatomos teigiamos pasekmės – laiku priėmus siūlomą Įstatymo projektą Europos Komisija nepradės pažeidimo procedūros.

Įstatymo projektas paskelbtas TAIS projektų posistemėje. Įstatymo projektas derintas su Europos teisės departamentu prie Teisingumo ministerijos ir Teisingumo ministerija. Į pateiktas pastabas atsižvelgta. Iš visuomenės pastabų ar pasiūlymų negauta.

Įstatymo įsigaliojimo data numatyta 2016 m. gegužės 1 d.; iki įstatymo įsigaliojimo turės būti pakeistos atitinkamos aplinkos ministro įsakymais patvirtintos žalos aplinkai atlyginimą ir aplinkos atkūrimą reglamentuojančios tvarkos.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 32³ straipsniu įstatymo projektas, 7 lapai.

2. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 32³ straipsniu įstatymo projekto lyginamasis variantas, 7 lapai.

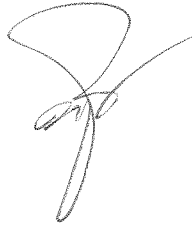
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 32³ straipsniu įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1

lapas.

4. Aiškinamasis raštas dėl Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 32³ straipsniu įstatymo projekto, 4 lapai.

5. Direktyvos 2004/35/EB ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 32³ straipsniu įstatymo projekto atitikties lentelė, 6 lapai.

Aplinkos ministras

Kęstutis Trečiokas

M.Šakalytė, tel. 8 706 63262, el. p. m.sakalyte@am.lt

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 32³ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Pritarti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 32³ straipsniu įstatymo projektui ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Įgalioti aplinkos ministrą Kęstutį Trečioką, o jam negalint dalyvauti – aplinkos viceministrą Liną Jonauską atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, svarstant nurodytąjį įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

Aplinkos ministras
Kęstutis Trečiokas

2015-08-10

Teisės ir personalo
departamento direktorius
Gediminas Anulis

2015-08-04

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 1, 6, 8,
26, 32, 32¹, 32², 33, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 32³
STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Aplinkos ministerijai pateiktas Europos Komisijos „EU Pilot“ paklausimas Nr. 6532/14/ENVI „Dėl 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) perkėlimas į Lietuvos nacionalinę teisę“. Paklausime suformuluotos pastabos dėl netinkamo 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (toliau – Direktyva) perkėlimo, pagal kurias buvo parengtas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo NR. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 32³ straipsniu įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas).

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorius – Aplinkos ministerija. Įstatymų projektus parengė Teisės ir personalo departamento Teisėkūros skyriaus (vedėja Irena Sabaliūtė, tel. (8 706) 63603, el. p. irena.sabaliute@am.lt) vyriausioji specialistė Neringa Mažeikė (tel. (8 706) 63658, el. p. neringa.mazeike@am.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Aplinkos apsaugos įstatyme neapibrėžta „neišvengiamos žalos grėsmės“ sąvoka, kuri yra svarbi taikant Aplinkos apsaugos įstatyme numatytas prevencines priemones. Aplinkos apsaugos įstatyme pernelyg plačiai reglamentuota išimtis, kuriais atvejais neigiamas poveikis aplinkai nelaikomas žala aplinkai.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Europos Komisijos EU Pilot paklausime pateikta Europos Komisijos nuomonė, kad sąvokos „ūkinė veikla“ (kaip ji apibrėžta Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 12 dalyje: „ūkinė ir kitokia veikla, kuri turi ar gali turėti įtakos aplinkai“) vartojimas Aplinkos apsaugos įstatyme ir Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. D1-228, reglamentuojant žalos aplinkai prevencijos ir aplinkos atkūrimo klausimus susiaurina Direktyvos taikymo apimtį, kadangi Direktyvos sąvoka „*occupational activity*“ nėra siejama su kriterijumi „kuri turi ar gali turėti įtakos aplinkai“. Atsižvelgiant į tai, kad sąvokų „ūkinė veikla“ ir „ūkinės veiklos subjektas“ taikymas yra nusistovėjęs planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, ūkio subjektų aplinkos monitoringo ir kai kurių kitų aplinkosaugos sričių reguliavime, įstatymo projekte siūloma apibrėžti naują sąvoką „veiklos subjektas“ Direktyvos taikymo tikslais. Atitinkamai įstatymo projektu tikslinamas įstatymo tekstas, susijęs su žalos aplinkai prevencijos ir aplinkos atkūrimo klausimais. Pažymėtina, kad sąvokos „ūkinė veikla“ pakeitimas netikslingas, nes pareikalautų sisteminio pertvarkymo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, ūkio subjektų aplinkos monitoringo ir kai kurių kitų aplinkosaugos sričių reguliavime.

Europos Komisija atkreipė dėmesį, kad Lietuvos Respublikos nacionalinėje teisėje nėra perkelta direktyvos 2004/35 2 straipsnio 9 dalyje pateikta sąvoka „neišvengiama žalos grėsmė“ („pakankama tikimybė, kad artimoje ateityje bus padaryta žala aplinkai“). Atsižvelgiant į tai, Aplinkos apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projekte formuluojama sąvoka „neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė“ (pakankama (reali) tikimybė, kad artimoje ateityje bus padaryta žala aplinkai“. Atsižvelgiant į ES valstybių narių formuluojamą Direktyvos sąvokos „neišvengiama žalos

grėsmė“ aiškinimą (pvz., Danijos Direktyvos įgyvendinimo gairėse), pakankama tikimybė turėtų būti suprantama kaip didelė tikimybė (tačiau neprivalo būti absoliutus tikrumas), kad bus padaryta žala aplinkai, jei nebus imtasi prevencinių veiksmų. Pakankama tikimybė turėtų būti siejama ne su bendro pobūdžio grėsme (pavyzdžiui, tokia įmonės, kuri gamybos procese išmeta teršalus, bendro pobūdžio rizika dėl didesnio nei leistinas teršalų kiekio išmetimo, kai ši rizika būdinga įprastinei veiklai), bet su konkrečia specifine situacija, susiklosčiusia dėl tam tikrų aplinkybių, įvykių ar pažeidimų. Situacija gali būti tokia, kai žalą aplinkai sukeliantis įvykis dar neįvykęs, tačiau yra pakankama tikimybė, kad jis įvyks ir bus sukelta žala aplinkai (pavyzdžiui, talpa su kenksmingomis medžiagomis yra prarūdijusi tiek, kad gali artimoje ateityje išsilieti kenksmingos medžiagos bei sukelti žalą aplinkai), arba žalą aplinkai sąlygojantis įvykis jau įvykęs ir yra pakankama tikimybė, kad atsiras žala aplinkai (pavyzdžiui, talpa su kenksmingomis medžiagomis prarūdijo ir išsiliojo kenksmingos, o šios medžiagos netrukus per gruntą pateks į požeminio vandens telkinį bei sukels žalą požeminiam vandens telkiniui). Laiko kriterijus („artimoje ateityje“) neprivalo būti siejamas tik su ateities momentu, kuris bus nedelsiant, netrukus. Tačiau laiko kriterijus taip pat neturėtų būti siejamas ir su neapibrėžtai ilgos trukmės laikotarpiu.

Aplinkos apsaugos įstatyme apibrėžiant sąvoką „neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė“ kartu tikslinamas ir įstatymo tekstas, susijęs su šios sąvokos vartojimu. Terminą „prevencinės priemonės“ įstatymo projekte siūloma keisti į „žalos aplinkai prevencijos priemonės“ siekiant pabrėžti šių priemonių sąsają su neišvengiamos (realios) žalos aplinkai grėsmės situacijomis. Be to, įstatymo projekte siūloma nustatyti aplinkos ministro pareigą reglamentuoti prevencinių priemonių bei veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitų žalingų veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai ir neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, vykdymo tvarką.

Europos Komisija pažymėjo, kad Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 3 dalyje apibrėžta sąvoka „gamtos ištekliai“ („gyvosios ar negyvosios gamtos elementai (augalija, gyvūnija, įskaitant ir buveines, vanduo, žemė (jos paviršius ir gelmės), kuriuos žmogus naudoja arba gali naudoti savo reikmėms;“) dėl frazės „kuriuos žmogus naudoja arba gali naudoti savo reikmėms“ susiaurina Direktyvos nuostatų taikymą (Direktyvos 2 straipsnio 12 dalis nustato: „12. „Gamtos ištekliai“ reiškia saugomas rūšis ir natūralias buveines, vandenį ir žemę“, sąvoka nesiejama su naudojimu ar naudojimo galimybe). Sąvoka „gamtos ištekliai“ direktyvos perkėlimo tikslu vartojama Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos apraše. Siekiant tikslesnio Direktyvos perkėlimo numatoma minėtame apraše atsisakyti sąvokos „gamtos ištekliai“ vartojimo, ją pakeičiant sąvoka „aplinkos elementai“. Tokiu būdu Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos aprašo nuostatos bus labiau suderintos su Aplinkos apsaugos įstatyme 2 str. 21 d. pateiktu „žalos aplinkai“ apibrėžimu, Aplinkos apsaugos įstatymo 32(1) straipsnio nuostatomis dėl aplinkos atkūrimo priemonių taikymo, o kartu ir su Direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje pateiktu „žalos aplinkai“ apibrėžimu. Kita vertus, aplinkos elementas nėra nuosekliai apibrėžtas Aplinkos apsaugos įstatyme, todėl įstatymo projekte siūloma šiuo tikslu papildyti „žalos aplinkai“ apibrėžimą.

Europos Komisijos nuomone, Lietuvos Respublikos nacionalinėje teisėje nėra visiškai perkelta Direktyvos 8 straipsnio 2 dalies nuostata, numatanti, kad kompetentinga institucija privalo susigrąžinti iš atsakingo subjekto išlaidas, susijusias su žalos prevencija ir aplinkos atkūrimu. Atitinkamai įstatymo projekte siūloma papildyti 32(1) straipsnio 1 dalį, numatant savivaldybės arba valstybės įgaliotos institucijos pareigą iš veiklos subjekto, padariusio žalą aplinkai arba sukėlusio neišvengiamą (realią) žalą aplinkai grėsmę, susigrąžinti išlaidas, patirtas dėl žalos aplinkai prevencijos ir (ar) aplinkos atkūrimo priemonių vykdymo. Tiesiogiai nurodoma ir galimybė pritaikyti veiklos subjekto pateiktas prievolės užtikrinimo priemones.

Europos Komisija taip pat išreiškė abejonę dėl Direktyvos 2 straipsnio 1 dalies a punkto (išimties taikymas, kai žala saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms nelaikoma žala aplinkai) ir 8 straipsnio 4 dalies a punkto (išimtis dėl veiklos subjekto pareigos apmokėti aplinkos atkūrimo

priemonių išlaidas, jei žala aplinkai buvo padaryta vykdant leidžiamą veiklą pagal leidimo sąlygas) nuostatų tinkamo perkėlimo į nacionalinę teisę.

Direktyvos 2 straipsnio 1 dalies a punkto perkėlimo tikslu siūloma Aplinkos apsaugos įstatymo 32 straipsnio 6 dalį formuluoti išvardinant visas priemones, kurios yra reglamentuotos Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme ir Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, perkeliančiuose Direktyvos 2 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytas direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 3 ir 4 dalis, 16 straipsnį ir direktyvos 79/409/EEB 9 straipsnį. („Žala natūralioms buveinėms ir saugomoms rūšims nelaikomas Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka pagal teisės aktų, reglamentuojančių natūralių buveinių ir saugomų rūšių apsaugą, reikalavimus iki veiklos vykdymo pradžios nustatytas ir įvertintas neigiamas aplinkos ar jos elementų pokytis, atsiradęs dėl neigiamo veiklos poveikio, kuriam esant atsakinga institucija leido vykdyti šią veiklą. Taip pat žala saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms nelaikomas neigiamas aplinkos ar jos elementų pokytis, atsiradęs dėl veiklos, kurią veiklos subjektui leidžiama vykdyti pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl leidimo netaikyti draudimų veiklai, susijusiai su Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšimis, kurioms reikalinga griežta apsauga ar kurių ėmimui iš gamtos ir naudojimui gali būti taikomos tvarkymo priemonės, pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl leidimo netaikyti draudimų su laukiniais paukščiais susijusiai veiklai, taip pat pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl išimčių taikymo negalimam poveikiui Lietuvos Respublikos saugomoms rūšims“).

Direktyvos 8 straipsnio 4 dalies a punkte nurodytos išimties perkėlimas į nacionalinę teisę nėra privalomas. Aplinkos ministerija siūlo atsisakyti šios nuostatos perkėlimo į nacionalinę teisę ir aiškiau reglamentuoti veiklos subjektų pareigą vykdyti aplinkos atkūrimo priemones ir apmokėti jų vykdymo išlaidas, jei padaryta žala laikytina žala, darančia reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai (t. y. kai žala aplinkai atitinka reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai kriterijus, nurodytus Įstatymo projektu formuluojamame naujame 32³ straipsnyje), nepriklausomai nuo to, ar ši žala buvo padaryta vykdant teisės aktų leidžiamą veiklą ir laikantis leidimo sąlygų, ar ne. Ši pareiga yra susijusi su griežtos atsakomybės už aplinkai padarytą žalą koncepcija, įtvirtinta Direktyvoje, ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 191 straipsnio 2 dalies nuostata „Sąjungos aplinkos politika siekiama aukšto apsaugos lygio <...>. Ši politika yra grindžiama atsargumo principu bei principais, kad reikia imtis prevencinių veiksmų, kad žala aplinkai pirmiausia turėtų būti atitaisoma ten, kur yra jos šaltinis, ir kad atlygina teršėjas.“ Minėtais aspektais siūloma tikslinti Aplinkos apsaugos įstatymo 32, 32¹ ir 32² straipsnius.

Taip pat siūloma Aplinkos apsaugos įstatymo 33 straipsnį tikslinti siekiant aiškiau reglamentuoti Direktyvos 2 straipsnio 16 dalyje nurodytas išlaidas, kurias privalo atlyginti veiklos subjektas, padaręs žalą aplinkai ar sukėlęs žalos aplinkai grėsmę, taip pat papildyti 32³ straipsniu „Reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai“, nustatantis tokio poveikio reikšmingumo kriterijus. Kriterijai perkelti iš Direktyvos ir yra aktualūs taikant žalos aplinkai prevencijos priemones.

Numatomas teigiamas rezultatas – tikslesnis Direktyvos nuostatų įgyvendinimas nacionalinėje teisėje, aiškesnis teisinis reguliavimas. Laiku priėmus siūlomą Įstatymo projektą Europos Komisija nepradės pažeidimo procedūros.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus šį Įstatymą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymas neturės reikšmingo poveikio verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Nenumatoma priimti naujų teisės aktų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių teisės aktų siekiant Įstatymą inkorporuoti į teisinę sistemą.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis. Įstatymo projektu į nacionalinę teisę tiksliau perkeliama Direktyvos nuostatos.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo projektą reikės patikslinti Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. D1-228 „Dėl Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Taip pat priėmus Įstatymo projektą turės būti parengtas ir priimtas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas, reglamentuojantis prevencinių priemonių, taip pat veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitų žalingų veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokią valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai ir neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, vykdymą, ieškinių dėl žalos aplinkai bei kitų nuostolių atlyginimo teikimo tvarką. Turės būti patikslinta Aplinkai padarytos žalos atlyginimo dydžių apskaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 471. Įstatymo projekte numatomas įpareigojimas aplinkos ministrui priimti minėtus teisės aktus įstatymo nustatytais terminais.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo įgyvendinimas biudžeto lėšų nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu gautos Europos teisės departamento prie Teisingumo ministerijos ir Teisingumo ministerijos pastabos.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Aplinkos apsauga, žala aplinkai.

Aplinkos ministras
Kęstutis Trečiokas
2015-09-10

Teisės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anulis
2015-09-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223
1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 32³
STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) **aplinkos apsauga** – aplinkos saugojimas nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio poveikio ar pasekmių, atsirandančių įgyvendinant planus ir programas, vykdamas ūkinę veiklą, naudojant gamtos išteklius ar vykdamas kitą veiklą;“.

2. Pakeisti 1 straipsnio 18 punktą ir jį išdėstyti taip:

„18) **planai ir programos** – nacionalinio, regioninio ar vietinio lygmens planavimo dokumentai (veiksmų planai ir programos, plėtros planai (programavimo dokumentai), ūkio šakų vystymo planai ir programos, strategijos, koncepcijos, teritorijų planavimo dokumentai ir kt., įskaitant planus bei programas, prie kurių finansavimo prisideda Europos Sąjunga), kurie rengiami, tvirtinami ir (arba) priimami pagal galiojančius teisės aktus ar pagal kompetenciją įgyvendinant viešąjį administravimą ir kurių įgyvendinimo pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, įskaitant tokių planų ir programų visiškus ar dalinius pakeitimus;“.

3. Pakeisti 1 straipsnio 20 punktą ir jį išdėstyti taip:

„20) **žalos aplinkai prevencijos priemonės** – bet kurios priemonės, taikomos reaguojant į įvykį, veikimą ar neveikimą, dėl kurio iškyla neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė, siekiant išvengti žalos aplinkai ar ją sumažinti;“.

4. Pakeisti 1 straipsnio 21 punktą ir jį išdėstyti taip:

„21) **žala aplinkai** – tiesiogiai ar netiesiogiai atsiradęs neigiamas aplinkos ar jos elementų (žemės paviršiaus ir gelmių, oro, vandens, augalų, gyvūnų, kitų gyvųjų organizmų, organinių ir neorganinių medžiagų, juos vienijančių natūraliųjų ir antropogeninių sistemų, įskaitant ir saugomas teritorijas, kraštovaizdį, biologinę įvairovę, buveines) pokytis arba jų funkcijų, turimų savybių, naudingų aplinkai ar žmonėms (visuomenei), (toliau – funkcijos) pablogėjimas;“.

5. Papildyti 1 straipsnį 26 punktu:

„26) **neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė** – pakankama (reali) tikimybė, kad artimoje ateityje bus padaryta žala aplinkai;“.

6. Papildyti 1 straipsnį 27 punktu:

„27) **veiklos subjektas** – fizinis asmuo, juridinis asmuo, kita organizacija ar šio juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys nepriklausomai nuo to, ar šis fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija ar šio juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys yra privatus ar viešas, siekiantis ar nesiekiantis pelno subjektas;“.

2 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6 straipsnio penktosios dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) rengia įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo klausimais projektus, organizuoja bendrųjų, specialiųjų bei detaliųjų teritorinio planavimo dokumentų aplinkos apsaugos klausimais rengimą, pagal savo kompetenciją derina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų teisės aktų, reguliuojančių ūkinę ir kitokią veiklą, projektus bei teritorinio planavimo dokumentus, kad jie atitiktų aplinkos apsaugos įstatymus ir kitus teisės aktus;“.

3 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 8 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) neleisti, kad veiklos subjektai pažeistų aplinkos apsaugos įstatymus, normatyvus ir standartus;“.

4 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 26 straipsnio pirmąją dalį ir ją išdėstyti taip:

„Neigiamas veiklos poveikis aplinkai ribojamas aplinkos apsaugos normatyvais, standartais, limitais, teisinėmis ir ekonominio reguliavimo priemonėmis.“

5 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„32 straipsnis. Žala aplinkai, aplinkos būklės atkūrimas ir žalos aplinkai atlyginimas

Pripažįstama, kad žala aplinkai padaryta, jeigu yra tiesioginis ar netiesioginis neigiamas poveikis:

1) palaikomai ar siekiamai išlaikyti rūšių ar buveinių palankiai apsaugos būklei, taip pat biologinės įvairovės, miškų, kraštovaizdžio, saugomų teritorijų būklei;

2) paviršinio ir požeminio vandens ekologinei, cheminei, mikrobinei ir (arba) kiekybinei būklei ir (arba) ekologiniam pajėgumui (potencialui), kaip tai apibūdinta Lietuvos Respublikos vandens įstatyme, taip pat jūros aplinkos būklei, kaip tai apibūdinta Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatyme;

3) žemei, tai yra žemės užteršimas, kai teršalai pasklinda žemės paviršiuje, įterpiami į žemę ar po ja (į žemės gelmes);

4) kitiems aplinkos elementams ar kitoms jų funkcijoms.

Veiklos subjektai privalo imtis visų būtinų priemonių, kad būtų išvengta žalos aplinkai, žmonių sveikatai ir gyvybei, kitų asmenų turtui bei interesams.

Padariusieji žalos aplinkai veiklos subjektai privalo atkurti aplinkos būklę, esant galimybei, iki pirminės būklės, buvusios iki žalos aplinkai atsiradimo, o tuo atveju, kai žala aplinkai šio įstatymo nustatyta tvarka pripažįstama žala, darančia reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai (išskyrus reikšmingo neigiamo poveikio žemei atvejus), privalo visais atvejais atkurti aplinkos būklę iki pirminės būklės, buvusios iki žalos aplinkai atsiradimo, taikydami aplinkos atkūrimo priemones aplinkos ministro nustatyta tvarka, arba reikšmingo neigiamo poveikio žemei atveju privalo atkurti aplinkos būklę iki tokios būklės, kad būtų pašalintas bet koks neigiamo poveikio žmonių sveikatai pavojus, taikydami aplinkos atkūrimo priemones aplinkos ministro nustatyta tvarka.

Padariusieji žalos aplinkai veiklos subjektai privalo šio įstatymo nustatyta tvarka atlyginti žalą aplinkai ir kitus susijusius nuostolius, nurodytus šio įstatymo 33 straipsnio antroje dalyje.

Žala aplinkai vertinama ir žalos aplinkai atlyginimo dydis apskaičiuojamas pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką, įvertinant pirminę aplinkos būklę (sąlygas), neigiamo poveikio aplinkai reikšmingumą, natūralaus aplinkos atsikūrimo galimybes ir laiką, atliktus veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, taip pat pritaikytas aplinkos atkūrimo priemones.

Žala natūralioms buveinėms ir saugomoms rūšims nelaikomas Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka pagal teisės aktų, reglamentuojančių natūralių buveinių ir saugomų rūšių apsaugą, reikalavimus iki veiklos vykdymo pradžios nustatytas ir įvertintas neigiamas aplinkos ar jos elementų pokytis, atsiradęs dėl neigiamo veiklos poveikio, kuriam esant atsakinga institucija leido vykdyti šią veiklą. Taip pat žala saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms nelaikomas neigiamas aplinkos ar jos elementų pokytis, atsiradęs dėl veiklos, kurią veiklos subjektui leidžiama vykdyti pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų,

augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl leidimo netaikyti draudimų veiklai, susijusiai su Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšimis, kurioms reikalinga griežta apsauga ar kurių ėmimui iš gamtos ir naudojimui gali būti taikomos tvarkymo priemonės, pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl leidimo netaikyti draudimų su laukiniais paukščiais susijusiai veiklai, taip pat pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl išimčių taikymo negalimam poveikiui Lietuvos Respublikos saugomoms rūšims.

Jei kiti įstatymai nenustato kitaip, žalos aplinkai atlyginimo dydis neskaiciuojamas ir nereikalaujama jo atlyginti, kai žala aplinkai atsirado dėl veiklos, kurią įstatymų nustatyta tvarka leidžiama vykdyti ir kuri vykdoma nepažeidžiant aplinkos apsaugos reikalavimų (įskaitant leidimo sąlygų).“

6 straipsnis. 32¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„32¹ straipsnis. Žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą, vykdymas ir aplinkos atkūrimo priemonių taikymas

Esant neišvengiamai (realiai) žalos aplinkai grėsmei, veiklos subjektas, dėl kurio veiksmų kilo ši grėsmė, privalo nedelsdamas imtis visų būtinų žalos aplinkai prevencijos priemonių. Jeigu neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė nepašalinama, nepaisant veiklos subjekto taikytų žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiklos subjektas nedelsdamas privalo apie tai informuoti Aplinkos ministeriją arba jos įgaliotą instituciją aplinkos ministro nustatyta tvarka.

Jeigu žala aplinkai atsirado, veiklos subjektas, dėl kurio veikos (veikimo, neveikimo) atsirado ši žala, privalo nedelsdamas apie tai informuoti Aplinkos ministeriją ar jos įgaliotą instituciją aplinkos ministro nustatyta tvarka ir imtis:

1) visų būtinų veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo;

2) būtinų aplinkos atkūrimo priemonių, atsižvelgiant į šio straipsnio ketvirtosios ir šeštosios dalių nuostatas.

Aplinkos ministerija arba jos įgaliota institucija bet kuriuo momentu turi teisę ir pareigą:

1) reikalauti, kad veiklos subjektas pateiktų visą informaciją apie bet kurią situaciją, kurios metu atsirado žala aplinkai arba neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė arba kai įtariama, kad tokia situacija gali atsirasti;

2) reikalauti, kad veiklos subjektas imtųsi būtinų žalos aplinkai prevencijos priemonių ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių, atsižvelgiant į šio straipsnio ketvirtosios dalies nuostatas;

3) reikalauti iš veiklos subjekto imtis arba duoti atitinkamam subjektui privalomus vykdyti nurodymus dėl visų būtinų veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų, skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo;

4) duoti veiklos subjektui privalomus vykdyti nurodymus dėl žalos aplinkai prevencijos priemonių ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių taikymo, atsižvelgiant į šio straipsnio ketvirtosios dalies nuostatas;

5) pati imtis būtinų žalos aplinkai prevencijos priemonių, būtinų veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių šio straipsnio penktojoje dalyje numatytais atvejais.

Jeigu žala aplinkai, kuri šio įstatymo nustatyta tvarka pripažįstama žala, darančia reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai, atsirado dėl veiklos, kurią įstatymų nustatyta tvarka leidžiama vykdyti ir kuri vykdoma laikantis aplinkos apsaugos reikalavimų (įskaitant leidimo sąlygas), veiklos subjektas privalo taikyti aplinkos atkūrimo priemones. Jeigu žala aplinkai, kuri šio įstatymo nustatyta tvarka nėra pripažįstama žala, darančia reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai, atsirado dėl veiklos, kurią įstatymų nustatyta tvarka leidžiama vykdyti ir kuri vykdoma laikantis aplinkos apsaugos reikalavimų (įskaitant leidimo sąlygas), veiklos subjektas neprivalo taikyti aplinkos atkūrimo priemonių.

Jeigu veiklos subjektas nevykdo šiame straipsnyje numatytų pareigų taikyti žalos aplinkai prevencijos priemones, būtinus veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemones, ar neprivalo atlyginti prevencinių ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių išlaidų arba nėra nustatytas atsakingas už žalą aplinkai asmuo, savivaldybės ir (arba) valstybės įgaliotos institucijos pagal kompetenciją pačios ar per trečiuosius asmenis vykdo būtinąs priemones.

Žalos aplinkai prevencijos priemonių, taip pat veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai ir neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, vykdymo tvarką nustato aplinkos ministras. Aplinkos atkūrimo priemonės vykdomos tik turint Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos išankstinį pritarimą. Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarką nustato aplinkos ministras.“

7 straipsnis. 32² straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32² straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„32² straipsnis. Žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą, ir aplinkos atkūrimo priemonių išlaidų atlyginimas

Visas žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių išlaidas ir kitus susijusius nuostolius, nurodytus šio įstatymo 33 straipsnio antrojoje dalyje, atlygina veiklos subjektas, padaręs žalą aplinkai arba sukėles neišvengiamą (realią) žalą aplinkai grėsmę, net ir tais atvejais, kai atitinkamas priemones vykdė savivaldybės arba valstybės įgaliotos institucijos (pačios ar per trečiuosius asmenis). Savivaldybės arba valstybės įgaliotos institucijos iš veiklos subjekto, padariusio žalą aplinkai arba sukėlusio neišvengiamą (realią) žalą aplinkai grėsmę, susigražina išlaidas, kurias jos patyrė dėl žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (ar) aplinkos atkūrimo priemonių vykdymo ir kitus susijusius nuostolius, nurodytus šio įstatymo 33 straipsnio antrojoje dalyje. Jeigu veiklos subjektas pateikia prievolės atlyginti minėtas išlaidas ir nuostolius užtikrinimą, savivaldybės arba valstybės įgaliotos institucijos šias išlaidas ir nuostolius susigražina pasinaudodamos pateiktomis prievolės užtikrinimo priemonėmis.

Veiklos subjektas neprivalo atlyginti žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos

atkūrimo priemonių išlaidų tuo atveju, jeigu žala aplinkai arba neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė atsirado dėl nenugalimos jėgos, taip pat jeigu jis įrodo, kad žala aplinkai ar neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė atsirado:

1) dėl trečiojo asmens veikos (veikimo, neveikimo), nors visos atitinkamos saugumo priemonės buvo taikytos;

2) tiksliai vykdant įstatymų įgalios institucijos privalomą nurodymą, išskyrus nurodymą dėl teršimo ar įvykio, kurį sukėlė pačio veiklos subjekto veika (veikimas, neveikimas).

Veiklos subjekto išlaidas vykdant žalos aplinkai prevencijos priemonės, veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokią valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonės šio straipsnio antroje dalyje numatytais atvejais atlygina asmenys, sukėlę neišvengiama (realią) žalos aplinkai grėsmę ar padarę žalos aplinkai, o, jeigu šių asmenų nustatyti neįmanoma, – valstybės ar savivaldybių institucijos.“

8 straipsnis. Įstatymo papildymas 32³ straipsniu

Papildyti Įstatymą 32³ straipsniu:

„32³ straipsnis. Reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai

Neigiamo poveikio saugomoms rūšims, rūšių buveinėms ar natūralioms buveinėms reikšmingumas vertinamas atsižvelgiant į šių saugomų rūšių, rūšių buveinių ar natūralių buveinių apsaugos būklę žalos padarymo metu, jų atliekamas funkcijas ir natūralaus atsistatymo galimybę.

Reikšmingas neigiamas poveikis saugomai rūšiai nustatomas pagal šiuos išmatuojamus duomenis:

- 1) saugomos rūšies populiacijos (individų skaičiaus, tankumo) sumažėjimą;
- 2) konkrečių individų arba pažeistos teritorijos svarbą saugomos rūšies apsaugai, saugomos rūšies retumą (įvertintą vietos, regiono ir aukštesniu lygiu, įskaitant Europos Bendrijos lygį);
- 3) saugomos rūšies galimybę daugintis (pagal šiai saugomai rūšiai arba šiai populiacijai būdingą dinamiką), jos gyvybingumą;
- 4) saugomos rūšies, kuriai padaryta žala, galimybę per trumpą laiką be jokio įsikišimo, išskyrus padidintas apsaugos priemones, atsinaujinti iki būklės, kuri dėl saugomos rūšies dinamikos virsta į būseną, tokią pačią arba geresnę už pirminę saugomos rūšies apsaugos būklę.

Reikšmingas neigiamas poveikis rūšies buveinei ar natūraliai buveinei nustatomas pagal šiuos išmatuojamus duomenis:

- 1) rūšies buveinės ar natūralios buveinės užimamo ploto sumažėjimą;
- 2) konkrečių individų arba pažeistos teritorijos svarbą rūšies buveinės ar natūralios buveinės apsaugai, retumą (įvertintą vietos, regiono ar aukštesniu lygiu, įskaitant Europos Bendrijos lygį);
- 3) rūšies buveinės ar natūralios buveinės natūralaus atsistatymo galimybę (pagal natūralios buveinės tipinėms rūšims arba jų populiacijoms būdingą dinamiką);
- 4) rūšies buveinės ar natūralios buveinės, kuriai padaryta žala, galimybę per trumpą laiką be jokio įsikišimo, išskyrus padidintas apsaugos priemones, dėl rūšies buveinės ar natūralios buveinės dinamikos atsinaujinti iki būklės, tokios pačios arba geresnės už pirminę rūšies buveinės ar natūralios buveinės apsaugos būklę.

Bet koks neigiamas poveikis saugomai rūšiai, rūšies buveinei ar natūraliai buveinei laikomas reikšmingu, jeigu kartu nustatomas žalos aplinkai poveikis žmogaus sveikatai.

Reikšmingu neigiamu poveikiu saugomai rūšiai, rūšies buveinei ar natūraliai buveinei, nelaikomas toks poveikis, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

- 1) neigiami pokyčiai, mažesni už natūralius svyravimus, laikomus normaliais tai saugomai rūšiai, rūšies buveinei ar natūraliai buveinei;
- 2) neigiami pokyčiai, susidarantys dėl natūralių priežasčių arba įsikišimo, susijusio su įprastu vietovių tvarkymu, kuris apibūdintas gamtotvarkos planuose ar kituose dokumentuose, nustatančiuose apsaugos priemones;

3) kai nustatyta, kad saugoma rūšis, rūšies buveinė ar natūrali buveinė be jokio įsikišimo atsinaujins iki būklės, lygiavertės pirminei būklei, arba geresnės už pirminę būklę (dėl saugomos rūšies, rūšies buveinės ar natūralios buveinės dinamikos savybių) per 1 metų laikotarpį.

Neigiamas poveikis paviršiniam vandens telkiniui laikomas reikšmingu, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) pablogėjo paviršinio vandens telkinio ekologinės būklės, ekologinio potencialo ar cheminės būklės klasė;

2) viršytos nustatytos cheminių medžiagų ribinės vertės aplinkos ministro nustatytu laikotarpiu ir aplinkos ministro nustatyta paviršinio vandens telkinio plote ar tūryje;

3) reikšmingai pablogėjo paviršinio vandens telkinio hidromorfologinė būklė.

Neigiamas poveikis jūros aplinkos būklei laikomas reikšmingu, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) viršytos nustatytos cheminių medžiagų ribinės vertės aplinkos ministro nustatytu laikotarpiu ir aplinkos ministro nustatyta Lietuvos Respublikos jūros rajono vandenų plote ar tūryje;

2) kitaip reikšmingai paveikta jūros aplinkos būklė.

Neigiamas poveikis požeminio vandens telkiniui laikomas reikšmingu, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) viršytos nustatytos cheminių medžiagų ribinės vertės aplinkos ministro nustatytu laikotarpiu ir aplinkos ministro nustatyta požeminio vandens telkinio plote ar tūryje;

2) dėl neigiamą poveikį sukėlusios veikos pablogėjo požeminio vandens telkinio kiekybinės būklės klasė.

Neigiamo poveikio žemei reikšmingumas vertinamas atsižvelgiant į žemės būklę žalos padarymo metu, žemės naudojimą žalos padarymo metu ir žalos padarymo metu teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą žemės naudojimą ateityje, taip pat natūralaus atsistatymo galimybę.

Reikšmingu neigiamu poveikiu žemei laikomas poveikis, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) viršytos nustatytos cheminių medžiagų ribinės vertės dirvožemyje ar grunte aplinkos ministro nustatytu laikotarpiu ir aplinkos ministro nustatyta dirvožemio ar grunto plote ar tūryje;

2) iškilo didelė grėsmė, kad žemės užteršimas neigiamai paveiks žmonių sveikatą.

Detalios reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai kriterijus nustato aplinkos ministras, vadovaudamasis šio straipsnio nuostatomis.“

9 straipsnis. 33 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 33 straipsnio antrąją dalį ir ją išdėstyti taip:

„Aplinkos ministerija, jai pavaldžios ar kitos valstybės ar savivaldybių institucijos pagal kompetenciją ieškinius dėl žalos aplinkai bei kitų nuostolių (žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių vykdymo išlaidų, žalos aplinkai ar neišvengiamos (realios) žalos aplinkai grėsmės, taikytinų aplinkos atkūrimo priemonių alternatyvų įvertinimo išlaidų, taip pat administracinių, teisinių, vykdymo išlaidų, duomenų surinkimo, stebėsenos ir priežiūros išlaidų) atlyginimo gali pareikšti veiklos subjektui arba kitam asmeniui, padariusiam aplinkai žalą arba sukėlusiam neišvengiamą (realią) žalą aplinkai grėsmę, aplinkos ministro nustatyta tvarka per penkerius metus nuo dienos, kada šios priemonės buvo baigtos taikyti arba buvo nustatytas atsakingas veiklos subjektas arba kitas asmuo, atsižvelgus į tai, kuri iš minėtų aplinkybių atsirado vėliau.“

10 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnio antrąją dalį ir ją išdėstyti taip:

„Veiklos subjektams taikoma civilinė atsakomybė, neatsižvelgiant į jų kaltę, už bet kokią žalą aplinkai arba neišvengiamą (realią) žalos aplinkai grėsmę, atsiradusią dėl jų veiklos, išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus.“

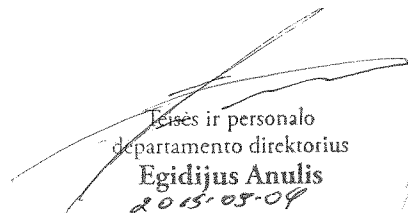
11 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2016 m. gegužės 1 d.
2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras iki 2016 m. gegužės 1 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Aplinkos ministras
Kęstutis Trečiokas
2015-05-10

Teisės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anulis
2015.05.09 17

LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223
1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 32³
STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) aplinkos apsauga – aplinkos saugojimas nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio ~~neigiamo~~ poveikio ar pasekmių, atsirandančių įgyvendinant planus ir programas, vykdamas ūkinę veiklą, ~~ar~~ naudojant gamtos išteklius **ar vykdamas kitą veiklą**;“.

2. Pakeisti 1 straipsnio 18 punktą ir jį išdėstyti taip:

„18) planai ir programos – nacionalinio, regioninio ar vietinio lygmens planavimo dokumentai (veiksmų planai ir programos, plėtros planai (programavimo dokumentai), ūkio šakų vystymo planai ir programos, strategijos, koncepcijos, teritorijų planavimo dokumentai ir kt., įskaitant planus bei programas, prie kurių finansavimo prisideda Europos ~~Bendrija~~ **Sąjunga**), kurie rengiami, tvirtinami ir (arba) priimami pagal galiojančius teisės aktus ar pagal kompetenciją įgyvendinant viešąjį administravimą ir kurių įgyvendinimo pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, įskaitant tokių planų ir programų visiškus ar dalinius pakeitimus;“.

3. Pakeisti 1 straipsnio 20 punktą ir jį išdėstyti taip:

„20) ~~preveninės~~ **žalos aplinkai prevencijos** priemonės – bet kurios priemonės, taikomos reaguojant į įvykį, veikimą ar neveikimą, **dėl kurio iškyla neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė**, siekiant išvengti žalos ~~ar kitokio neigiamo poveikio~~ aplinkai ar ją (ją) sumažinti;“.

4. Pakeisti 1 straipsnio 21 punktą ir jį išdėstyti taip:

„21) žala aplinkai – tiesiogiai ar netiesiogiai atsiradęs neigiamas aplinkos ar jos elementų (**žemės paviršiaus ir gelmių, oro, vandens, augalų, gyvūnų, kitų gyvųjų organizmų, organinių ir neorganinių medžiagų, juos vienijančių natūraliųjų ir antropogeninių sistemų**, įskaitant ir saugomas teritorijas, kraštovaizdį, biologinę įvairovę, **buveines**) pokytis arba jų funkcijų, turimų savybių, naudingų aplinkai ar žmonėms (visuomenei), (toliau – funkcijos) pablogėjimas;“.

5. Papildyti 1 straipsnį 26 punktu:

„26) **neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė** – pakankama (reali) tikimybė, kad artimoje ateityje bus padaryta žala aplinkai;“.

6. Papildyti 1 straipsnį 27 punktu:

„27) veiklos subjektas – fizinis asmuo, juridinis asmuo, kita organizacija ar šio juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys nepriklausomai nuo to, ar šis fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija ar šio juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys yra privatus ar viešas, siekiantis ar nesiekiantis pelno subjektas;“.

2 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6 straipsnio penktosios dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) rengia įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo klausimais projektus, organizuoja bendrųjų, specialiųjų bei detaliųjų teritorinio planavimo dokumentų aplinkos apsaugos klausimais rengimą, pagal savo kompetenciją derina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų teisės aktų reguliuojančių ūkinę

ir kitokią veiklą, ~~galinčią turėti poveikio aplinkai~~ projektus bei teritorinio planavimo dokumentus, kad jie atitiktų aplinkos apsaugos įstatymus ir kitus teisės aktus;“.

3 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 8 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) neleisti, kad ~~ūkinės~~ veiklos subjektai pažeistų aplinkos apsaugos įstatymus, normatyvus ir standartus;“.

4 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 26 straipsnio pirmąją dalį ir ją išdėstyti taip:

„Neigiamas ~~ūkinės~~ veiklos poveikis aplinkai ribojamas aplinkos apsaugos normatyvais, standartais, limitais, teisinėmis ir ekonominio reguliavimo priemonėmis.“

5 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„32 straipsnis. Žala aplinkai, ~~ir~~ aplinkos būklės atkūrimas **ir žalos aplinkai atlyginimas**

Pripažįstama, kad žala aplinkai padaryta, jeigu yra tiesioginis ar netiesioginis neigiamas poveikis:

1) palaikomai ar siekiamai išlaikyti rūšių ar buveinių ~~tinkamai~~ **palankiai** apsaugos būklei, taip pat biologinės įvairovės, miškų, kraštovaizdžio, saugomų teritorijų būklei;

2) paviršinio ir požeminio vandens ekologinei, cheminei, mikrobinei ir (arba) kiekybinei būklei ir (arba) ekologiniam pajėgumui (potencialui), kaip tai apibūdinta Lietuvos Respublikos vandens įstatyme, **taip pat jūros aplinkos būklei, kaip tai apibūdinta Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatyme;**

3) žemei, tai yra žemės užteršimas, kai teršalai pasklinda žemės paviršiuje, įterpiami į žemę ar po ja (į žemės gelmes);

4) kitiems aplinkos elementams **ar kitoms** (jų funkcijoms), ~~kai pažeidžiami aplinkos apsaugos reikalavimai.~~

~~Gamtos išteklių naudotojai bei asmenys, vykdanys ūkinę veiklą, (toliau – ūkio subjektai)~~ **Veiklos subjektai** privalo imtis visų būtinų priemonių, kad būtų išvengta žalos aplinkai, žmonių sveikatai ir gyvybei, kitų asmenų turtui bei interesams.

Padariusieji žalos **aplinkai veiklos subjektai** privalo atkurti aplinkos būklę, esant galimybei, iki pirminės būklės, buvusios iki žalos aplinkai atsiradimo, **o tuo atveju, kai žala aplinkai šio įstatymo nustatyta tvarka pripažįstama žala, darančia reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai (išskyrus reikšmingo neigiamo poveikio žemei atvejus), privalo visais atvejais atkurti aplinkos būklę iki pirminės būklės, buvusios iki žalos aplinkai atsiradimo, taikydami aplinkos atkūrimo priemones aplinkos ministro nustatyta tvarka, arba reikšmingo neigiamo poveikio žemei atveju privalo atkurti aplinkos būklę iki tokios būklės, kad būtų pašalintas bet koks neigiamo poveikio žmonių sveikatai pavojus, taikydami aplinkos atkūrimo priemones aplinkos ministro nustatyta tvarka. ir atlyginti visus nuostolius. Pirminė būklė nustatoma pagal turimą informaciją apie geriausią aplinkos būklę.**

Padariusieji žalos aplinkai veiklos subjektai privalo šio įstatymo nustatyta tvarka atlyginti žalą aplinkai ir kitus susijusius nuostolius, nurodytus šio įstatymo 33 straipsnio antrojoje dalyje.

~~Aplinkos būklė atkuriamą atgaivinant pažeistą aplinką ar jos elementus arba jų pažeistas funkcijas. Padarius žalą žemei (jos paviršiui ar gelmėms), kaip aplinkos elementams, būtina pašalinti bet koki neigiamo poveikio žmonių sveikatai pavojų.~~

Žala aplinkai vertinama ir apskaičiuojama žalos aplinkai atlyginimo dydis apskaičiuojamas pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką, įvertinant pirminę aplinkos būklę (sąlygas), neigiamo poveikio aplinkai reikšmingumą, natūralaus aplinkos atsikūrimo galimybes ir laiką, tačiau nevertinamas anksčiau, tai yra iki žalos aplinkai atsiradimo, nustatytas neigiamas poveikis, atsiradęs dėl konkrečios ūkinės veiklos, kurią nustatyta tvarka leidžia vykdyti įgalios institucijos ir kuri

~~vykdoma nepažeidžiant aplinkos apsaugos reikalavimų, atliktus veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokiį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, taip pat pritaikytas aplinkos atkūrimo priemones.~~

Žala natūralioms buveinėms ir saugomoms rūšims nelaikomas Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka pagal teisės aktų, reglamentuojančių natūralių buveinių ir saugomų rūšių apsaugą, reikalavimus iki veiklos vykdymo pradžios nustatytas ir įvertintas neigiamas aplinkos ar jos elementų pokytis, atsiradęs dėl neigiamo veiklos poveikio, kuriam esant atsakinga institucija leido vykdyti šią veiklą. Taip pat žala saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms nelaikomas neigiamas aplinkos ar jos elementų pokytis, atsiradęs dėl veiklos, kurią veiklos subjektui leidžiama vykdyti pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl leidimo netaikyti draudimų veiklai, susijusiai su Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšimis, kurioms reikalinga griežta apsauga ar kurių ėmimui iš gamtos ir naudojimui gali būti taikomos tvarkymo priemonės, pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl leidimo netaikyti draudimų su laukiniais paukščiais susijusiai veiklai, taip pat pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl išimčių taikymo negalimam poveikiui Lietuvos Respublikos saugomoms rūšims.

~~Ūkinės veiklos, kurią nustatyta tvarka leidžia vykdyti įgaliotos institucijos ir kuri vykdoma nepažeidžiant aplinkos apsaugos reikalavimų neigiamą poveikį aplinkai ūkio subjektai atlygina (kompensuoja) vykdydami šiame ir kituose įstatymuose nustatytuosius aplinkos apsaugos bei kitus reikalavimus. Jei kiti įstatymai nenustato kitaip, žalos aplinkai atlyginimo dydis neskaičiuojamas ir nereikalaujama jo atlyginti, kai žala aplinkai atsirado dėl veiklos, kurią įstatymų nustatyta tvarka leidžiama vykdyti ir kuri vykdoma nepažeidžiant aplinkos apsaugos reikalavimų (įskaitant leidimo sąlygų).“~~

6 straipsnis. 32¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„32¹ straipsnis. **Prevenicinių Žalos aplinkai prevencijos priemonių,**

veikslių, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių

darančių žalą aplinkai veiksnių skubią kontrolę,

sulaikymą, pašalinimą ar kitokiį valdymą, vykdymas ir aplinkos atkūrimo priemonių taikymas

Esant **neišvengiamai** (realiai) **žalos aplinkai grėsmei**, kad gali atsirasti žala aplinkai, ūkio veiklos subjektas, **dėl kurio veiksmų kilo ši grėsmė**, privalo nedelsdamas imtis visų būtinų **prevenicinių žalos aplinkai prevencijos priemonių**. Jeigu **neišvengiama** (reali) žalos aplinkai grėsmė nepašalinama, nepaisant ūkio veiklos subjekto taikytų **prevenicinių žalos aplinkai prevencijos priemonių**, ūkio veiklos subjektas nedelsdamas privalo apie tai informuoti Aplinkos ministeriją arba jos įgaliotą instituciją **aplinkos ministro nustatyta tvarka**.

Jeigu žala aplinkai atsirado, ūkio veiklos subjektas, **dėl kurio veikos (veikimo, neveikimo) atsirado ši žala**, privalo nedelsdamas apie tai informuoti Aplinkos ministeriją ar jos įgaliotą instituciją **aplinkos ministro nustatyta tvarka** ir imtis:

1) visų būtinų veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitų ~~žalingų~~ **kitokių darančių žalą aplinkai** veiksnių skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokiį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, ~~ir~~ neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio jų **aplinkos elementų funkcijų** pablogėjimo;

2) būtinų aplinkos atkūrimo priemonių, ~~pagal~~ **atsižvelgiant į** šio straipsnio ~~penktosios dalies~~ **ketvirtosios ir šeštosios dalių** nuostatas.

Aplinkos ministerija arba jos įgaliota institucija bet kuriuo momentu turi teisę ir pareigą:

1) reikalauti, kad ~~ūkie~~-veiklos subjektas pateiktų visą informaciją apie bet kurią situaciją, kurios metu atsirado žala aplinkai arba **neišvengiama (reali) jos žalos aplinkai grėsmė** arba kai įtariama, kad tokia situacija gali atsirasti;

2) reikalauti, kad ~~ūkie~~-veiklos subjektas imtųsi būtinų ~~prevencinių~~ **žalos aplinkai prevencijos priemonių** ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių, **atsižvelgiant į šio straipsnio ketvirtosios dalies nuostatas**;

3) reikalauti iš ~~ūkie~~-veiklos subjekto imtis arba duoti atitinkamam subjektui **privalomus vykdyti** nurodymus dėl visų **būtinų** veiksmų, susijusių su **užtikrinančių** teršalų surinkimu ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų pašalinimu, kontrole ar kitokiu jų valdymu, **skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą** kad būtų išvengta žalos arba sumažinta žala aplinkai siekiant **sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, ir neigiamas poveikis neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo**;

4) duoti ~~ūkie~~-veiklos subjektui privalomus vykdyti nurodymus dėl ~~prevencinių~~ **žalos aplinkai prevencijos priemonių** ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių taikymo, **atsižvelgiant į šio straipsnio ketvirtosios dalies nuostatas**;

5) pati imtis būtinų ~~prevencinių~~ **žalos aplinkai prevencijos priemonių**, būtinų veiksmų, **užtikrinančių teršalų** ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų **skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą** siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, **neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo**, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių šio straipsnio ketvirtojoje penktojoje dalyje numatytais atvejais.

Jeigu žala aplinkai, kuri šio įstatymo nustatyta tvarka pripažįstama žala, darančia reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai, atsirado dėl veiklos, kurią įstatymų nustatyta tvarka leidžiama vykdyti ir kuri vykdoma laikantis aplinkos apsaugos reikalavimų (įskaitant leidimo sąlygas), veiklos subjektas privalo taikyti aplinkos atkūrimo priemones. Jeigu žala aplinkai, kuri šio įstatymo nustatyta tvarka nėra pripažįstama žala, darančia reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai, atsirado dėl veiklos, kurią įstatymų nustatyta tvarka leidžiama vykdyti ir kuri vykdoma laikantis aplinkos apsaugos reikalavimų (įskaitant leidimo sąlygas), veiklos subjektas neprivalo taikyti aplinkos atkūrimo priemonių.

Jeigu ~~ūkie~~ veiklos subjektas nevykdo šiame straipsnyje numatytų pareigų taikyti žalos aplinkai prevencijos priemones, būtinus veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų **skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą** siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, **neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo**, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemones, ar neprivalo atlyginti prevencinių ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių išlaidų arba nėra nustatytas atsakingas už žalą aplinkai asmuo, savivaldybės ir (arba) valstybės įgaliotos institucijos pagal kompetenciją pačios ar per trečiuosius asmenis vykdo būtinas priemones.

Žalos aplinkai prevencijos priemonių, taip pat veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai ir neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, vykdymo tvarką nustato aplinkos ministras. Aplinkos atkūrimo priemonės vykdomos tik turint Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos išankstinį pritarimą. Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarką nustato aplinkos ministras.“

7 straipsnis. 32² straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32² straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„32² straipsnis. **Žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą, ir aplinkos atkūrimo priemonių išlaidų atlyginimas**

Visas ~~prevencinių~~ žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitoki valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių išlaidas ir kitus susijusius nuostolius, nurodytus šio įstatymo 33 straipsnio antrojoje dalyje, atlygina ~~ūkio~~ veiklos subjektas, padaręs žalą aplinkai arba sukėlęs **neišvengiamą** (realią) jos žalos aplinkai grėsmę, net ir tais atvejais, kai atitinkamas priemonės vykdomos savivaldybės arba valstybės įgalios institucijos (pačios ar per trečiuosius asmenis). Savivaldybės arba valstybės įgalios institucijos iš veiklos subjekto, padariusio žalą aplinkai arba sukėlusio **neišvengiamą** (realią) žalos aplinkai grėsmę, susigražina išlaidas, kurias jos patyrė dėl žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitoki valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (ar) aplinkos atkūrimo priemonių vykdymo ir kitus susijusius nuostolius, nurodytus šio įstatymo 33 straipsnio antrojoje dalyje. Jeigu veiklos subjektas pateikia prievolės atlyginti minėtas išlaidas ir nuostolius užtikrinimą, savivaldybės arba valstybės įgalios institucijos šias išlaidas ir nuostolius susigražina pasinaudodamos pateiktomis prievolės užtikrinimo priemonėmis.

~~Ūkio~~ Veiklos subjektas neprivalo atlyginti ~~prevencinių~~ žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitoki valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių išlaidų ~~tik~~ tuo atveju, jeigu žala aplinkai arba jos ~~reali~~ **neišvengiama (reali)** žalos aplinkai grėsmė atsirado dėl nenugalimos jėgos, taip pat jeigu jis įrodo, kad žala aplinkai ar **neišvengiama (reali)** jos žalos aplinkai grėsmė atsirado:

1) dėl trečiojo asmens ~~veiksmų~~ veikos (veikimo, neveikimo), nors visos atitinkamos saugumo priemonės buvo taikytos;

2) tiksliai vykdant įstatymų įgalios institucijos privalomą nurodymą, išskyrus nurodymą dėl teršimo ar įvykio, kurį sukėlė pačio ~~ūkio~~ veiklos subjekto veikla **veika** (veikimas, neveikimas).

~~Ūkio~~ Veiklos subjekto išlaidas vykdant ~~prevencines~~ žalos aplinkai prevencijos priemones, veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitoki valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemones šio straipsnio antrojoje dalyje numatytais atvejais atlygina asmenys, sukėlę **neišvengiamą (realią)** žalos aplinkai grėsmę ar padarę žalos aplinkai, o, jeigu šių asmenų nustatyti neįmanoma, – valstybės ar savivaldybių institucijos.“

8 straipsnis. Įstatymo papildymas 32³ straipsniu

Papildyti Įstatymą 32³ straipsniu:

„32³ straipsnis. Reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai

Neigiamo poveikio saugomoms rūšims, rūšių buveinėms ar natūralioms buveinėms reikšmingumas vertinamas atsižvelgiant į šių saugomų rūšių, rūšių buveinių ar natūralių buveinių apsaugos būklę žalos padarymo metu, jų atliekamas funkcijas ir natūralaus atsistatymo galimybę.

Reikšmingas neigiamas poveikis saugomai rūšiai nustatomas pagal šiuos išmatuojamus duomenis:

- 1) saugomos rūšies populiacijos (individų skaičiaus, tankumo) sumažėjimą;
- 2) konkrečių individų arba pažeistos teritorijos svarbą saugomos rūšies apsaugai, saugomos rūšies retumą (įvertintą vietos, regiono ir aukštesniu lygiu, įskaitant Europos Bendrijos lygi);

3) saugomos rūšies galimybę daugintis (pagal šiai saugomai rūšiai arba šiai populiacijai būdingą dinamiką), jos gyvybingumą;

4) saugomos rūšies, kuriai padaryta žala, galimybę per trumpą laiką be jokio įsikišimo, išskyrus padidintas apsaugos priemones, atsinaujinti iki būklės, kuri dėl saugomos rūšies dinamikos virsta į būseną, tokią pačią arba geresnę už pirminę saugomos rūšies apsaugos būklę.

Reikšmingas neigiamas poveikis rūšies buveinei ar natūraliai buveinei nustatomas pagal šiuos išmatuojamus duomenis:

1) rūšies buveinės ar natūralios buveinės užimamo ploto sumažėjimą;

2) konkrečių individų arba pažeistos teritorijos svarbą rūšies buveinės ar natūralios buveinės apsaugai, retumą (įvertintą vietos, regiono ar aukštesniu lygiu, įskaitant Europos Bendrijos lygį);

3) rūšies buveinės ar natūralios buveinės natūralaus atsistatymo galimybę (pagal natūralios buveinės tipinėms rūšims arba jų populiacijoms būdingą dinamiką);

4) rūšies buveinės ar natūralios buveinės, kuriai padaryta žala, galimybę per trumpą laiką be jokio įsikišimo, išskyrus padidintas apsaugos priemones, dėl rūšies buveinės ar natūralios buveinės dinamikos atsinaujinti iki būklės, tokios pačios arba geresnės už pirminę rūšies buveinės ar natūralios buveinės apsaugos būklę.

Bet koks neigiamas poveikis saugomai rūšiai, rūšies buveinei ar natūraliai buveinei laikomas reikšmingu, jeigu kartu nustatomas žalos aplinkai poveikis žmogaus sveikatai.

Reikšmingu neigiamu poveikiu saugomai rūšiai, rūšies buveinei ar natūraliai buveinei, nelaikomas toks poveikis, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) neigiami pokyčiai, mažesni už natūralius svyravimus, laikomus normaliais tai saugomai rūšiai, rūšies buveinei ar natūraliai buveinei;

2) neigiami pokyčiai, susidarantys dėl natūralių priežasčių arba įsikišimo, susijusio su įprastu vietovių tvarkymu, kuris apibūdintas gamtotvarkos planuose ar kituose dokumentuose, nustatančiuose apsaugos priemones;

3) kai nustatyta, kad saugoma rūšis, rūšies buveinė ar natūrali buveinė be jokio įsikišimo atsinaujins iki būklės, lygiavertės pirminei būklei, arba geresnės už pirminę būklę (dėl saugomos rūšies, rūšies buveinės ar natūralios buveinės dinamikos savybių) per 1 metų laikotarpį.

Neigiamas poveikis paviršiniam vandens telkiniui laikomas reikšmingu, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) pablogėjo paviršinio vandens telkinio ekologinės būklės, ekologinio potencialo ar cheminės būklės klasė;

2) viršytos nustatytos cheminių medžiagų ribinės vertės aplinkos ministro nustatytu laikotarpiu ir aplinkos ministro nustatyta paviršinio vandens telkinio plote ar tūryje;

3) reikšmingai pablogėjo paviršinio vandens telkinio hidromorfologinė būklė.

Neigiamas poveikis jūros aplinkos būklei laikomas reikšmingu, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) viršytos nustatytos cheminių medžiagų ribinės vertės aplinkos ministro nustatytu laikotarpiu ir aplinkos ministro nustatyta Lietuvos Respublikos jūros rajono vandens plote ar tūryje;

2) kitaip reikšmingai paveikta jūros aplinkos būklė.

Neigiamas poveikis požeminio vandens telkiniui laikomas reikšmingu, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) viršytos nustatytos cheminių medžiagų ribinės vertės aplinkos ministro nustatytu laikotarpiu ir aplinkos ministro nustatyta požeminio vandens telkinio plote ar tūryje;

2) dėl neigiamą poveikį sukėlusios veikos pablogėjo požeminio vandens telkinio kiekybinės būklės klasė.

Neigiamo poveikio žemei reikšmingumas vertinamas atsižvelgiant į žemės būklę žalos padarymo metu, žemės naudojimą žalos padarymo metu ir žalos padarymo metu teisės aktu

nustatyta tvarka patvirtintą žemės naudojimą ateityje, taip pat natūralaus atsistatymo galimybę.

Reikšmingu neigiamu poveikiu žemei laikomas poveikis, kai tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) viršytos nustatytos cheminių medžiagų ribinės vertės dirvožemyje ar grunte aplinkos ministro nustatytu laikotarpiu ir aplinkos ministro nustatytame dirvožemio ar grunto plote ar tūryje;

2) iškilo didelė grėsmė, kad žemės užteršimas neigiamai paveiks žmonių sveikatą.

Detalios reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai kriterijus nustato aplinkos ministras, vadovaudamasis šio straipsnio nuostatomis.“

9 straipsnis. 33 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 33 straipsnio antrąją dalį ir ją išdėstyti taip:

„Aplinkos ministerija, jai pavaldžios ar kitos valstybės ar savivaldybių institucijos pagal kompetenciją ieškinius dėl žalos aplinkai bei kitų nuostolių (įskaitant ~~prevencinių~~ **žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų** skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių ~~vykdymą~~ **vykdymo išlaidų, žalos aplinkai ar neišvengiamos (realios) žalos aplinkai grėsmės, taikytinų aplinkos atkūrimo priemonių alternatyvų įvertinimo išlaidų, taip pat administracinių, teisinių, vykdymo išlaidų, duomenų surinkimo, stebėsenos ir priežiūros išlaidų**) atlyginimo gali pareikšti ~~ūkio~~ **ūkio–veiklos** subjektui arba kitam asmeniui, padariusiam aplinkai žalos arba sukėlusiam **neišvengiamą (realią) jos žalos aplinkai grėsmę, aplinkos ministro nustatyta tvarka per penkerius metus nuo dienos, kada šios priemonės buvo baigtos taikyti arba buvo nustatytas atsakingas ūkio–veiklos subjektas arba kitas asmuo, atsižvelgus į tai, kuri iš minėtų aplinkybių atsirado vėliau.**“

10 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnio antrąją dalį ir ją išdėstyti taip:

„~~Ūkio–Veiklos~~ subjektams taikoma civilinė atsakomybė, neatsižvelgiant į jų kaltę, už bet kokią žalą aplinkai arba **neišvengiamą (realią) jos žalos aplinkai grėsmę, atsiradusią dėl jų ūkinės veiklos, išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus.**“

11 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2016 m. gegužės 1 d.

2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras iki 2016 m. gegužės 1 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Aplinkos ministras
Kęstutis Trečiokas
2015-08-10

Teisės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anulis
2015.08.09 24

DIREKTYVOS 2004/35/EB IR LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 32³ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO ATITIKTIES LENTELĖ

2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti)	Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 32³ straipsniu įstatymo projektas (toliau vadinama – Įstatymo projektas)	Direktyvos perkėlimo ir įgyvendinimo lygis
2 straipsnis. Sąvokų apibrėžimai Šioje direktyvoje taikomi tokie apibrėžimai: 1. „žala aplinkai“ tai: a) saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms daroma žala, kuri daro reikšmingą neigiamą poveikį siekiant tokių buveinių arba rūšių palankiausios apsaugos būklės arba palaikant ją. Tokio poveikio reikšmingumas turi būti vertinamas darant nuorodą į pirminę būklę, atsižvelgiant į I priede nustatytus kriterijus; Į žalą saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms neįeina prieš tai nustatytas neigiamas poveikis dėl subjekto veiklos, kurią aiškiai leido vykdyti atitinkamoms institucijoms pagal nuostatas, įgyvendinančias Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 3 ir 4 dalis arba 16 straipsnį arba Direktyvos 79/409/EEB 9 straipsnį, arba, jei tai yra Bendrijos teisės aktais	Įstatymo projektas 1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas <...>4. Pakeisti 1 straipsnio 21 punktą ir jį išdėstyti taip: „21) žala aplinkai – tiesiogiai ar netiesiogiai atsiradęs neigiamas aplinkos ar jos elementų (žemės paviršiaus ir gelmių, oro, vandens, augalų, gyvūnų, kitų gyvųjų organizmų, organinių ir neorganinių medžiagų, juos vienijančių natūraliųjų ir antropogeninių sistemų, įskaitant ir saugomas teritorijas, kraštovaizdį, biologinę įvairovę, buveines) pokytis arba jų funkcijų, turimų savybių, naudingų aplinkai ar žmonėms (visuomenei), (toliau – funkcijos) pablogėjimas;“. 5 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas Pakeisti 32 straipsnį ir jį išdėstyti taip: „32 straipsnis. Žala aplinkai, ir aplinkos būklės atkūrimas ir žalos aplinkai atlyginimas Pripažįstama, kad žala aplinkai padaryta, jeigu yra tiesioginis ar netiesioginis neigiamas poveikis: 1) palaikomai ar siekiamai išlaikyti rūšių ar buveinių ~~tinkamai~~ palankiai apsaugos būklei, taip pat biologinės įvairovės, miškų, kraštovaizdžio, saugomų teritorijų būklei; 2) paviršinio ir požeminio vandens ekologiškai, cheminei, mikrobinei ir (arba) kiekybinei būklei ir (arba) ekologiniam pajėgumui (potencialui), kaip tai apibūdinta Lietuvos Respublikos vandens įstatyme, taip pat jūros aplinkos būklei, kaip tai apibūdinta Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatyme; 3) žemei, tai yra žemės užteršimas, kai teršalai pasklinda žemės paviršiuje,	Visiškas

nereglamentuotos buveinės ir rūšys, pagal aplinkos apsaugą reglamentuojančių nacionalinės teisės aktų atitinkamas nuostatas.	įterpiami į žemę ar po ja (į žemės gelmes); 4) kitiems aplinkos elementams ar kitoms (jų funkcijoms), ~~kai pažeidžiami aplinkos apsaugos reikalavimai.~~ ~~Gamtos išteklių naudotojai bei asmenys, vykdantys ūkinę veiklą, (toliau — ūkio subjektai)~~ Veiklos subjektai privalo imtis visų būtinų priemonių, kad būtų išvengta žalos aplinkai, žmonių sveikatai ir gyvybei, kitų asmenų turtui bei interesams. Padariusieji žalos aplinkai veiklos subjektai privalo atkurti aplinkos būklę, esant galimybei, iki pirminės būklės, buvusios iki žalos aplinkai atsiradimo, o tuo atveju, kai žala aplinkai šio įstatymo nustatyta tvarka pripažįstama žala, darančia reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai (išskyrus reikšmingo neigiamo poveikio žemei atvejus), privalo visais atvejais atkurti aplinkos būklę iki pirminės būklės, buvusios iki žalos aplinkai atsiradimo, taikydami aplinkos atkūrimo priemones aplinkos ministro nustatyta tvarka, arba reikšmingo neigiamo poveikio žemei atveju privalo atkurti aplinkos būklę iki tokios būklės, kad būtų pašalintas bet koks neigiamo poveikio žmonių sveikatai pavojus, taikydami aplinkos atkūrimo priemones aplinkos ministro nustatyta tvarka. ir atlyginti visus nuostolius. Pirminė būklė nustatoma pagal turimą informaciją apie geriausią aplinkos būklę. Padariusieji žalos aplinkai veiklos subjektai privalo šio įstatymo nustatyta tvarka atlyginti žalą aplinkai ir kitus susijusius nuostolius, nurodytus šio įstatymo 33 straipsnio antrojoje dalyje. ~~Aplinkos būklė atkuriamą atgaivinant pažeistą aplinką ar jos elementus arba jų pažeistas funkcijas. Padarius žalą žemei (jos paviršiui ar gelmėms), kaip aplinkos elementams, būtina pašalinti bet kokią neigiamo poveikio žmonių sveikatai pavojų.~~ Žala aplinkai vertinama ir apskaičiuojama žalos aplinkai atlyginimo dydis apskaičiuojamas pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką, įvertinant pirminę aplinkos būklę (sąlygas), neigiamo poveikio aplinkai reikšmingumą, natūralaus aplinkos atsikūrimo galimybes ir laiką, tačiau ~~nevertinamas anksčiau, tai yra iki žalos aplinkai atsiradimo, nustatytas neigiamas poveikis, atsiradęs dėl konkrečios ūkinės veiklos, kurią nustatyta tvarka leidžia vykdyti įgaliotos institucijos ir kuri vykdoma nepažeidžiant aplinkos apsaugos reikalavimų, atliktus veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokią valdymą siekiant sumažinti ar~~	

	išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, taip pat pritaikytas aplinkos atkūrimo priemonės. Žala natūralioms buveinėms ir saugomoms rūšims nelaikomas Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka pagal teisės aktų, reglamentuojančių natūralių buveinių ir saugomų rūšių apsaugą, reikalavimus iki veiklos vykdymo pradžios nustatytas ir įvertintas neigiamas aplinkos ar jos elementų pokytis, atsiradęs dėl neigiamo veiklos poveikio, kuriam esant atsakinga institucija leido vykdyti šią veiklą. Taip pat žala saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms nelaikomas neigiamas aplinkos ar jos elementų pokytis, atsiradęs dėl veiklos, kurią veiklos subjektui leidžiama vykdyti pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl leidimo netaikyti draudimų veiklai, susijusiai su Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšimis, kurioms reikalinga griežta apsauga ar kurių ėmimui iš gamtos ir naudojimui gali būti taikomos tvarkymo priemonės, pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl leidimo netaikyti draudimų su laukiniais paukščiais susijusiai veiklai, taip pat pagal Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatas dėl išimčių taikymo negalimam poveikiui Lietuvos Respublikos saugomoms rūšims.<...>“	
7. „profesinė veikla“: tai bet kokia veikla, vykdoma kaip ūkinė veikla, verslas ar įmonė, nepriklausomai nuo to, ar ji yra privati, viešoji, siekianti ar nesiekianti pelno;	Įstatymo projektas 1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas 1. Pakeisti 1 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip: „2) aplinkos apsauga – aplinkos saugojimas nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio ~~neigiamo~~ poveikio ar pasekmių, atsirandančių įgyvendinant planus ir programas, vykdamas ūkinę veiklą, ~~ar~~ naudojant gamtos išteklius ar vykdamas kitą veiklą; <...> 6. Papildyti 1 straipsnį 27 punktu: „27) veiklos subjektas – fizinis asmuo, juridinis asmuo, kita organizacija ar šio juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys nepriklausomai nuo to, ar šis fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija ar šio juridinio asmens ar	Dalinis. Priėmus projektą Istatymo reikės patikslinti Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 16 d. įsakymu

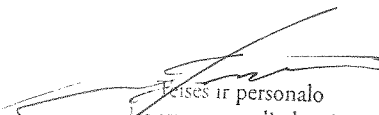
	kitos organizacijos padalinys yra privatus ar viešas, siekiantis ar nesiekiantis pelno subjektas;“.	Nr. D1-228 „Dėl Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Įstatymo projekto 11 str. 2 d. numatyta jį pakeisti iki 2016 m. gegužės 1 d.
9. „neišvengiama (reali) žalos grėsmė“: tai pakankama tikimybė, kad artimoje ateityje bus padaryta žala aplinkai;	Įstatymo projektas 1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas <...> 6. Papildyti 1 straipsnį nauju 26 punktu: „26) neišvengiama (reali) žalos aplinkai grėsmė – pakankama (reali) tikimybė, kad artimoje ateityje bus padaryta žala aplinkai; “.	Visiškas
12. „gamtos ištekliai“: tai saugomos rūšys arba natūralios buveinės, vanduo ir žemė;	Įstatymo projektas 1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas <...>4. Pakeisti 1 straipsnio 21 punktą ir jį išdėstyti taip: „21) žala aplinkai – tiesiogiai ar netiesiogiai atsiradęs neigiamas aplinkos ar jos elementų (žemės paviršiaus ir gelmių, oro, vandens, augalų, gyvūnų, kitų gyvųjų organizmų, organinių ir neorganinių medžiagų, juos vienijančių natūraliųjų ir antropogeninių sistemų , įskaitant ir saugomas teritorijas, kraštovaizdį, biologinę įvairovę, buveines) pokytis arba jų funkcijų, turimų savybių, naudingų aplinkai ar žmonėms (visuomenei), (toliau – funkcijos) pablogėjimas;“. 5 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas Pakeisti 32 straipsnį ir jį išdėstyti taip: „32 straipsnis. Žala aplinkai, ~~ir~~ aplinkos būklės atkūrimas ir žalos aplinkai atlyginimas Pripažįstama, kad žala aplinkai padaryta, jeigu yra tiesioginis ar netiesioginis neigiamas poveikis: 1) palaikomai ar siekiamai išlaikyti rūšių ar buveinių tinkamai palankiai apsaugos būklei , taip pat biologinės įvairovės, miškų, kraštovaizdžio, saugomų	Dalinis. Priėmus Įstatymo projektą reikės patikslinti Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. D1-228 „Dėl Aplinkos atkūrimo priemonių parinkimo bei išankstinio pritarimo gavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Įstatymo projekto 11 str. 2 d. numatyta jį pakeisti iki

	teritorijų būklei; 2) paviršinio ir požeminio vandens ekologiškai, cheminei, mikrobinei ir (arba) kiekybinei būklei ir (arba) ekologiniam pajėgumui (potencialui), kaip tai apibūdinta Lietuvos Respublikos vandens įstatyme, taip pat jūros aplinkos būklei, kaip tai apibūdinta Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatyme; 3) žemei, tai yra žemės užteršimas, kai teršalai pasklinda žemės paviršiuje, įterpiami į žemę ar po ja (į žemės gelmes); 4) kitiems aplinkos elementams ar kitoms (jų funkcijoms), ~~kai pažeidžiami aplinkos apsaugos reikalavimai.~~ <...>“	2016 m. gegužės 1 d.
16. „išlaidos“: tai išlaidos, kurias pateisina poreikis užtikrinti tinkamą ir veiksmingą šios direktyvos įgyvendinimą, įskaitant išlaidas, įvertinant žalą aplinkai, neišvengiamą (realią) tokios žalos grėsmę, veiksmų, taip pat administracinių, teisinių, alternatyvas, bei vykdymo išlaidas duomenų rinkimo išlaidas ir kitas bendrąsias išlaidas, stebėjimo ir priežiūros išlaidas.	Įstatymo projektas 8 straipsnis. 33 straipsnio pakeitimas Pakeisti 33 straipsnio antrąją dalį ir ją išdėstyti taip: „Aplinkos ministerija, jai pavaldžios ar kitos valstybės ar savivaldybių institucijos pagal kompetenciją ieškinius dėl žalos aplinkai bei kitų nuostolių (įskaitant ~~prevencinių~~ žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitoki valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių vykdymą vykdymo išlaidų, žalos aplinkai ar neišvengiamos (realios) žalos aplinkai grėsmės, taikytinų aplinkos atkūrimo priemonių alternatyvų įvertinimo išlaidų, taip pat administracinių, teisinių, vykdymo išlaidų, duomenų surinkimo, stebėsenos ir priežiūros išlaidų) atlyginimo gali pareikšti ~~ūkio~~ veiklos subjektui arba kitam asmeniui, padariusiam aplinkai žalos arba sukėlusiam neišvengiamą (realią) jos žalos aplinkai grėsmę, aplinkos ministro nustatyta tvarka per penkerius metus nuo dienos, kada šios priemonės buvo baigtos taikyti arba buvo nustatytas atsakingas ~~ūkio~~ veiklos subjektas arba kitas asmuo, atsižvelgus į tai, kuri iš minėtų aplinkybių atsirado vėliau.“	Visiškas
8 straipsnis. Žalos prevencijos ir ištaisymo (atlyginimo) išlaidos	Įstatymo projektas 7 straipsnis. 32² straipsnio pakeitimas	Visiškas

2. Pagal straipsnio 3 ir 4 dalis kompetetinga institucija, <i>inter alia</i>, pasinaudodama turto užstatu arba subjekto, sukėlusio žalą arba neišvengiamą (realią) žalos grėsmę, kitomis atitinkamomis garantijomis, susigražina išlaidas, kurias ji patyrė dėl žalos prevencijos ar ištaisymo veiksmų, taikytų pagal šią direktyvą. <...>	Pakeisti 32² straipsnį ir jį išdėstyti taip: „32² straipsnis. Išlaidų atlyginimas Visas ~~prevencinių~~ žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (arba) aplinkos atkūrimo priemonių išlaidas ir kitus susijusius nuostolius, nurodytus šio įstatymo 33 straipsnio antrojoje dalyje, atlygina ~~ėkio~~-veiklos subjektas, padaręs žalą aplinkai arba sukėles neišvengiamą (realią) jos žalos aplinkai grėsmę, net ir tais atvejais, kai atitinkamas priemonės vykdė savivaldybės arba valstybės įgalios institucijos (pačios ar per trečiuosius asmenis). Savivaldybės arba valstybės įgalios institucijos iš veiklos subjekto, padariusio žalą aplinkai arba sukėlusio neišvengiamą (realią) žalos aplinkai grėsmę, susigražina išlaidas, kurias jos patyrė dėl žalos aplinkai prevencijos priemonių, veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, ir (ar) aplinkos atkūrimo priemonių vykdymo ir kitus susijusius nuostolius, nurodytus šio įstatymo 33 straipsnio antrojoje dalyje. Jeigu veiklos subjektas pateikia prievolės atlyginti minėtas išlaidas ir nuostolius užtikrinimą, savivaldybės arba valstybės įgalios institucijos šias išlaidas ir nuostolius susigražina pasinaudodamos pateiktomis prievolės užtikrinimo priemonėmis.<...>“	
8 straipsnis Žalos prevencijos ir ištaisymo (atlyginimo) išlaidos <...> 4. valstybės narės gali leisti subjektui nepadengti pagal šią direktyvą vykdomų žalos jos ištaisymo veiksmų išlaidų, jei jis įrodo, kad jis nekaltas arba nebuvo aplaidus ir, kad žalą aplinkai sukėlė: a) emisija arba įvykis, kuris yra	Direktyvos straipsnio perkelti ir įgyvendinti neprivaloma. Pasirinkta neperkelti šios nuostatos.	

aiškiai leidžiamas ir atitinka visas sąlygas leidimo, suteikto pagal taikomus nacionalinės teisės aktus ir reglamentus, įgyvendinančius III priede nurodytas Bendrijos priimtas įstatymines priemones, taikomas emisijos arba įvykio metu; b) emisija arba veikla, arba bet koks produkto naudojimas veikloje, jei subjektas įrodo, kad tokia veikla negalėjo padaryti žalos aplinkai, atsižvelgiant į mokslines ir technines žinias tada, kai įvyko emisija arba veikla. <...>“		

 Aplinkos ministras
 Kęstutis Trečiokas
 2017-09-10

 Teisės ir personalo
 departamento direktorius
 Egidijus Anulis
 10.09.07

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2015-10-09 Nr. (1.6.) *DT-13-24*
Į 2015-09-30 Nr. (16-2)-D8-7114

Kopija
Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL IŠVADOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 32³ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 78.1 papunkčio nuostatas, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32¹, 32², 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 32² straipsniu įstatymo projektą (toliau – Projektas), teikia pastabas.

Dėl Projekto numatomo teisinio reguliavimo tikslo, priemonių ir galimų pasekmių:

1. Siūlytina Projekte atsisakyti sąvokos „veiklos subjektas“, kadangi viena vertus, joje nėra atskleidžiami specialūs požymiai (pateikiami bendrieji, nusakantys asmens rūšį, skirstymą į viešus ir privačius, pelno siekiančius ir nesiekiančius asmenis), kita vertus, vertinant šios sąvokos santykį su galiojančiomis Aplinkos apsaugos įstatymo (toliau – AAĮ) 1 str. 12 p. nuostatomis, jog „ūkinė veikla – ūkinė ir kitokia veikla, kuri turi ar gali turėti įtakos aplinkai“, nėra aiškiai įvardinta, kad sąvoka „veiklos subjektas“ apima ir ūkinę veiklą vykdančius subjektus.

Atsižvelgiant į Projekto lydimajame medžiagoje atskleistą problemą dėl galiojančiame AAĮ vartojamos sąvokos „ūkinė veikla“ neatitikimo 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą, siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (toliau – Direktyva) nuostatomis, nes Direktyvoje, įvardijant veiklą, nėra siejama su papildomu, AAĮ nurodytu kriterijumi, kad veikla turi ar gali turėti įtakos aplinkai, siūlome keisti galiojančio AAĮ 1 str. 12 p. pateiktą sąvoką „ūkinė veikla“, atsisakant papildomo kriterijaus – „kuri turi ar gali turėti įtakos aplinkai“. Kartu reikėtų atitinkamai pildyti kitus galiojančio AAĮ straipsnius (pavyzdžiui, AAĮ 14, 15 str.), įvardijant ūkinę veiklą, papildomai

nurodant minėtą kriterijų. Taip pat pastebėtina, kad galiojančio AAĮ 16 str. jau šiuo metu vartojama formuluotė „juridiniai ir fiziniai asmenys, projektuojantys objektų, galinčių turėti poveikio aplinkai <...>“.

Patobulinus Projektą, neliktų sąvokos „veiklos subjektas“ poreikio, nereikėtų Projekto 1 str. dėstomame AAĮ 1 str. 2 p. papildomai įrašyti formuluotės „ar vykdant kitą veiklą“ bei išnyktų Projekto 3 ir 4 str. nuostatų dėstymo poreikis.

2. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Direktyvos 2 str. 2 d. „žala“ apibrėžiama kaip tiesioginis arba netiesioginis gamtos išteklių išmatuojamas neigiamas pasikeitimas arba gamtos išteklių susijusios savybės, funkcijos išmatuojamas pablogėjimas. Projekto 1 str. 4 d. dėstomame AAĮ 1 str. 21 p. apibrėžiant žalą aplinkai, nustatomas papildomas požymis – „funkcijų, turimų savybių, naudingų aplinkai ir žmonėms (visuomenei)“. Svarstyтина, ar pastarojo požymio išskyrimas, viena vertus, nėra perteklinis (t. y., ar naudingumas aplinkai ir žmonėms nėra preziumuojamas), antra vertus, ar atitinka minėtas Direktyvos nuostatas.

3. Projekto 5 str. dėstomame AAĮ 32 str. vartojama formuluotė „pirminė būklė“, tačiau nenurodomi jokie kriterijai tokiai būklei nustatyti (įvardinti). Pastebėtina, kad Direktyvos 2 str. 14 d. „pirminė būklė“ apibrėžiama kaip būklė žalos gamtos ištekliams ar jų savybėms (funkcijoms) atsiradimo metu, kuri būtų buvusi, jei žala aplinkai nebūtų padaryta, kuri įvertinama atsižvelgiant į turimą geriausią informaciją. Siūlytina papildomai įvertinti Projekto papildymo minėta sąvoka poreikį arba Projekte įvardinti tokios būklės nustatymo kriterijus. Šios sąvokos (kriterijų) įtvirtinimas itin svarbus, kadangi pagal Projekto 5 str. dėstomas AAĮ 32 str. penktosios dalies nuostatas, apskaičiuojant žalos aplinkai atlyginimo dydį, vertinama pirminė aplinkos būklė.

4. Projekto 5 str. dėstomoje AAĮ 32 str. trečiojoje dalyje siūloma nustatyti, kad padarius žalą, darančią reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai, privaloma visais atvejais atkurti aplinkos būklę iki pirminės būklės. Pastebėtina, kad gali nebūti realių galimybių tokį įpareigojimą įvykdyti (taip pat žr. šios dalies nuostatą – „esant galimybei, iki pirminės būklės“, t. y. pačiame įstatyme būtų pripažįstama, kad ne visais atvejais toks įpareigojimas gali būti įvykdytas).

5. Atsižvelgiant į Direktyvos 2 str. 1 d. vartojamą formuluotę „saugomos rūšys ir natūralios buveinės“ (t. y. nėra išskiriamos „rūšių buveinės“), reikėtų peržiūrėti ir Projekto 8 str. dėstomo AAĮ 32³ str. nuostatas.

6. Projekto 8 str. dėstomos AAĮ 32³ str. pirmosios dalies nuostatos, jog neigiamo poveikio reikšmingumas vertinamas atsižvelgiant į saugomų rūšių, rūšių buveinių ar natūralių buveinių apsaugos būklę žalos padarymo metu, jų atliekamas funkcijas ir natūralaus atsistatymo galimybę bei Projekto 8 str. dėstomos AAĮ 32³ str. devintosios dalies nuostatos, jog neigiamo poveikio žemei reikšmingumas vertinamas atsižvelgiant į žemės būklę žalos padarymo metu, žemės naudojimą žalos padarymo metu ir žalos padarymo metu teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą žemės naudojimą ateityje, taip pat natūralaus atsistatymo galimybę derintinos su Projekto 5 str. dėstomomis AAĮ 32 str. penktosios dalies nuostatomis, jog žala aplinkai vertinama <...> įvertinant pirminę aplinkos būklę (sąlygas), neigiamo poveikio aplinkai reikšmingumą, natūralaus aplinkos atsikūrimo galimybes ir laiką, atliktus veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksmų skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, taip pat pritaikytas aplinkos atkūrimo priemonės.

7. Nėra aiškūs Projekto 8 str. dėstomame AAĮ 32³ str. trečiosios dalies 4 p. vartojamos formuluotės „padidintos apsaugos priemonės“ turinys ir tokių priemonių nustatymo kriterijai. Nėra aišku, kokius „kitus dokumentus, nustatančius apsaugos priemones“ siekiama įvardinti Projekto 8 str. dėstomame AAĮ 32³ str. penktosios dalies 2 p.

Del Projekto teisės technikos ir kitų aspektų:

1. Projekto 5 str. dėstomoje AAĮ 32 str. trečiojoje dalyje nurodytiną pilną Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo pavadinimą arba, pirmą kartą nurodžius pilną šio įstatymo pavadinimą, reikėtų teikti sutrumpinimą (toliau – Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas) (žr. AAĮ 15 str.).

2. Tikslintina Projekto 2 str. dėstoma AAĮ 6 str. penktosios dalies 3 p. formuluotė, atsižvelgiant į Teritorijų planavimo įstatyme vartojamas formuluotes „kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai“, „specialiojo teritorijų planavimo dokumentai“.

3. Kartu su Projektu pateiktoje Direktyvos ir Projekto atitikties lentelėje nėra atskleista, kokios Direktyvos nuostatos perkeliamos Projekto 8 str. dėstomomis AAĮ 32³ str. nuostatomis. Ši pastaba taikytina ir dėl Projekto 1 str. 3 d. dėstomos AAĮ 1 str. 20 p. sąvokos „žalos aplinkai prevencijos priemonės“.

4. Projekte ir Projekto lyginamajame variante pateiktos iš esmės skirtingos AAĮ 32³ str. redakcijos.

5. Projekto 1 str. 2 d. žodis „Sajunga“ rašytinas neparyškintomis raidėmis. Atsižvelgiant į Projekto 1 str. 2 d. dėstomą keitimą, turėtų būti taip pat tikslinama Projekto 8 str. dėstomame AAĮ 32³ str. vartojama formuluotė „Europos Bendrijos“.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 1, 6, 8,
26, 32, 32¹, 32², 33, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU –
PROJEKTAS)
(NR.15-0299-01-I; TAIS NR. 15-742(3))**

2015-07-09 Nr. NV- 2259

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siūlome pakartotinai įvertinti Teisingumo ministerijos siūlymus nurodytus Projekto derinimo pažymoje, papildomai atkreipiame dėmesį, kad dėl persipinančių sąvokų „ūkinė veikla“ ir „veikla“ tarpusavyje neatskiriamas daro ir sąvokas „veiklos subjektas“ ir „ūkio subjektas“.
2. Projekto 10 str. 2 d. žodis „parengia“ brauktinas, taip pat vietoje ministerijos, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 26 str. nuostatomis, turėtų būti nurodytas ministras (atitinkamai tikslintinas ir aiškinamasis raštas).
3. Siūlome pateikti informaciją su kuo siejama Projekte numatyta įstatymo įsigaliojama data (2016 m. gegužės 1 d.).

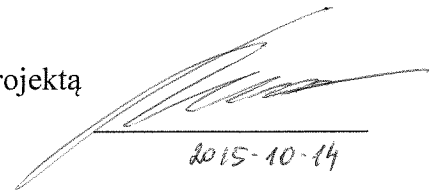
Teisės taikymo skyriaus vedėjas

Dainius Petravičius

1

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

2015-10-14

Dėl Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 8, 26, 32, 32-1, 32-2, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 32-3 straipsniu įstatymo projekto (Nr. 15-0299-02-I) (15-3687(3))

Pranešėjas: aplinkos ministras K. Trečiokas

Dalyvauja: Aplinkos ministerijos Teisės ir personalo departamento Teisėkūros skyriaus vyr. specialistė Neringa Mažeikė

Klausimo kuratorius: V.Pavardė, parašas

Posėdžių rengimo skyriaus
patarėja
G. Dovydenienė

2015-07-10

Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime <u>2015-07-21</u> (data)	Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas <i>Suhyti AM įvertinti TM ir TD pastabas. Patikslinti projektą namų Vyriausybės posėdžio 1 dalyje.</i>
Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje	Papildoma informacija